

## Karlovarský kraj

Nevěřím, že by se ceny plynu vrátily na úroveň první poloviny roku 2021, říká místopředseda dozorčí rady společnosti SUAS Group Pavel Tomek.

Petr Kozohorský  
redaktor MF DNES



Současná kritická situace, která vznikla v souvislosti s konfliktem na Ukrajině, zasahuje do života každého. Do nebe stoupající ceny plynu i elektřiny nutí k úsporným opatřením. Jak ale reagovat v okamžiku, kdy je strategie firmy z části postavená právě na zemním plynu? Tuto otázku nyní řeší i v Sokolovské uhelné a její sestřerské skupině SUAS Group. Podle místopředsedy dozorčí rady společnosti SUAS Group Pavla Tomka bude v nadcházejících letech nejdůležitější zásadně omezit závislost na dodávkách surovin pro výrobu energií ze zahraničních zdrojů. „Na druhou stranu ale zatím nejsme tak daleko, abychom ve velmi krátkém čase mohli opustit uhlí a nevystavit se tím závislosti na palivech ze států, které pro nás do určité míry znamenají bezpečnostní riziko,“ říká v exkluzivním rozhovoru pro MF DNES Pavel Tomek.

**Začnu trochu zešířena. Nemyslíte si, že by ve světle událostí měla Evropská unie přehodnotit svůj Green Deal?**

Z mého pohledu je nutné zabývat se otázkou Green Dealu z mírně modifikované perspektivy. Příkláním se k tomu, aby se nastavila nějaká koncepce zrychlení určitých procesů a vývoje technologií, které pomohou odklonu od uhelné energetiky. Ale na druhou stranu by se v této souvislosti měla Evropská unie a její jednotlivé státy více soustředit na využití vlastních zdrojů a nebyť závislími na energetických surovinách až už z Asie, Ruska a potažmo i jiných států. Hledat potenciál na využití vlastního nerostného bohatství a vlastních energetických surovin.

**Počítáte do toho také uhlí?**

V tomto okamžiku do toho počítám i uhlí, které, jak se v současné době ukazuje, poskytuje energetickou bezpečnost a stabilitu pro dostatek tepla a elektřiny v sítích na straně spotřebitelů i průmyslových podniků.

**Myslíte si tedy, že je ve hře i posunutí definitivního odklonu od uhlí?**

Současně z pozice zástupce uhelné společnosti bych to samozřejmě uvítal. Na druhou stranu se naše druhá skupina SUAS Group věnuje obnovitelným zdrojům. Podílí se na aktivitách, které směřují ke hledání nových alternativních paliv. Ta pomohou postupnému odklonu od uhlí. Na druhou stranu si ale musíme uvědomit, že nejsme ve vývoji technologií tak daleko, abychom ve velmi krátkém čase mohli uhlí opustit a nevystavit se tím závislosti na energetických surovinách ze států, které pro nás do určité míry znamenají bezpečnostní riziko, jak se nyní ukazují.

**Politika České republiky je v tomto ohledu jasná. V programovém prohlášení současné vlády se objevil rok 2033, do kterého chce vláda odklon od uhlí stihnout. Využijete tu dobu do posledního možného okamžiku?**

# Závislost energetiky na zahraničí je nezdravá



Foto: Václav Šlauf, MAFRA

V tomto okamžiku máme nastavený odklon od uhelné energetiky k roku 2030. Mimo jiné to odpovídá i společenské odpovědnosti, ke které se hlásíme a ke které jsme se zavázali i vůči bankám. Předpokládáme však, že z důvodu energetické bezpečnosti může nastat situace, kdy bude docházet k prodloužení využití hnědého uhlí v energetice či jiných průmyslových odvětvích. Pokud jde o ta jiná odvětví, tak jsou například otevřené diskuse jak uhlí využít pro chemický průmysl. Sokolov je, dá se říct, chemické město. Ať už se bavíme o chemických závodech, nyní Synthomeru, tak i Vřesová byla chemickou fabrikou. Máme za to, že uhlí může poskytovat surovinový zdroj pro výrobu některých chemických látek a produktů, které mohou být využívány jako surovinové vstupy pro další produkci. Chemické produkty nás obklopují a obklopují budou. Jsme přesvědčení o tom, že chemie má význam nejenom v tom klasickém slova smyslu, ale do určité míry má a bude mít svůj prostor i v energetice či odpadovém hospodářství. Věřme proto, že by se náš region mohl rozvíjet i v těchto odvětvích.

**Jedním z pilířů SUAS Group je i do budoucna energetika. Znamená současná situace nějaké změny nastavené koncepce? V ní totiž z části počítáte i s využitím zemního plynu, což zřejmě aktuálně není to, co by mělo hrát prim.**

Na rovinu. Vráťm-li se o nějakých šest až devět měsíců zpátky, tak koncepce transformace byla postavená na jednom z nosných pilířů, totiž využití paroplynové elektrárny a výrobě tepla a elektřiny ze zemního plynu. Je to zařízení, které do srpna 2020 spalovalo energoplyn, tedy plyn vznikající ze zplyňování uhlí. Jeho podstatným obsahem je vodík. Po odstavení tlakové plynárny přešla celá elektrárna na zpracování pouze zemního plynu. S ohledem na tržní situaci, kdy vnímáme ten exponenciální nárůst cen komodit, tak od ledna letošního roku paroplynová elektrárna stojí. Je v takzvané teplé záloze, kdy

jsou v provozu parní turbíny, které využívají páru z uhelné energetiky.

**Jak moc vám jako firmě komplikuje využití uhelných zdrojů systémem emisních povolenek?**

Extrémně! Dlouhodobě usilujeme o to, aby emisní povolenky plnily svůj účel a nebyly nástrojem finančních spekulací, které nám všem výrazně prodražují ceny energií. Uvědomujeme si, že pozice vlády je v tomto ohledu obtížná, ale nyní se ukazuje, že je potřeba najít v komunikaci s Evropskou komisí řešení, které umožní prodloužení životnosti uhelné energetiky pro období, než budou zprovozněny zdroje, které umožní bezpečný odklon od uhelné energetiky. Toto se ukazuje mimo jiné na přístupu Polska, které se činí v zájmu vlastní energetické bezpečnosti kroky i proti koncepci Evropské unie. Polsko jednoznačně deklarovalo, že s uhlím skončí v okamžiku, kdy jim dojde. A že je nikdo nedonutí k tomu, aby nevyužili vlastní nerostné bohatství pro svoji energetickou bezpečnost.

**Proč něco takového neprosadí i česká vláda?**

Vycházíme z toho, že pozice České republiky je dlouhodobě ve shodě s cíli Evropské unie. Tato pozice zřejmě nedává prostor k tomu, aby bylo možné důrazněji prosazovat zájmy pro vlastní energetickou bezpečnost, jako třeba Polsko. To je asi schopné prosazovat své cíle i proti rozhodnutím Evropské komise v oblasti Green Dealu. V tuto chvíli postoj Polska graduje tím, co se děje na energetickém trhu. Vždyť bylo společně s Bulharskem prvním státem, kterému Rusko odmítlo dodávat plyn.

**Vrátme se ale k nám, respektive k SUAS Group. Mezi další vámi avizované pilíře patří využití obnovitelných zdrojů energie, jako je solární či větrná. Urychlila situace na trhu s plynem jejich realizaci?**

Pokud jde o záměr fotovoltaických elektráren, projekty nestojí. V tuto chvíli máme projekty pro čtyři vel-

ké fotovoltaické parky, které budou podporovány z modernizačního fondu v rámci programu Res plus. V současné době ale začínáme realizovat i bez podpory jeden vlastní fotovoltaický park o výkonu 2,7 megawatt. Chceme si na něm ověřit naši schopnost realizovat výstavbu na vlastním brownfieldu a zapojení této elektrárny do systémového řízení našich zdrojů. Tak abychom získali více zkušeností pro realizaci zmiňovaných větších parků. Na ně se připravuje výběrové řízení, ze kterého vzejde dodavatel výstavby.

Na druhou stranu nelze pomíjet situací na trhu, která se týká všech. Je to problém se získáváním materiálu a zařízení pro výstavbu fotovoltaických parků. Není železo, není ocel, nejsou fotovoltaické panely, je velmi obtížné získat transformátory či střídače. S ohledem na boom fotovoltaiky se budeme muset všichni, tedy nejenom naše skupina, vypořádat s absencí těch základních materiálů a zařízení. A to pomíjíme nárůst cen jednotlivých komponentů, který lze v tuto chvíli odhadnout na 25 procent.

**O vlastním fotovoltaickém parku jste v minulosti nemluvil.**

Vlastně o něm veřejně mluvím poprvé s vámi. Výstavbu plánujeme u Lipnice nedaleko bioplynové stanice a obce Vintřívov. Máme vydané stavební povolení, máme hotové terénní úpravy a začíná výstavba. Vzhledem k tomu, že jsme s projektem počítali už na podzim minulého roku, předfinancovali jsme si nákup fotovoltaických panelů a střídačů. Takže věříme, že bychom po materiální stránce měli být schopni projekt realizovat do konce třetího kvartálu letošního roku.

**Zatím jste zmiňoval pouze sluneční a větrnou energii. Zamýšleli jste se ve světle aktuální situace i nad jinými alternativními zdroji energie?**

Sledujeme všechny inovativní nápady, nápady a trendy, kam se oblast energetiky vyvíjí. Už jsem mluvil o tom, že energetika do určité míry souvisí s chemií, takže pro nás

jsou zajímavá i témata využití vodíku v energetice. Nechci opouštět ani myšlenky výroby plynu ze zplyňování uhlí, pakliže jsme schopni eliminovat jakékoliv dopady na životní prostředí a zajistit udržitelnost takového projektu. I energoplyn, který byl původně určený pro provoz paroplynové elektrárny, by nám umožnil snížit závislost na cenách a dodávkách zemního plynu. Ty jsou zcela mimo možnost naší kontroly. Jsme tedy vystaveni velmi silným tržním tlakům na cenu a provozuschopnost zařízení z hlediska ekonomiky.

**Když už jste nakoušl ceny. Veřejnost bude zajímat, jestli za současné situace budete zvyšovat ceny pro konečné odběratele.**

Řešení, ke kterému cílíme a v budoucnu dále cílit budeme, vychází z toho, že koncepce výroby elektřiny a tepla bude vždy postavená na více druhích paliv. V tuto chvíli jsme schopni teplo i elektřinu vyrábět z uhlí, tedy z komodity, jejíž nákladovost máme v zásadě pod kontrolou. Nejsme v tuto chvíli závislí na výkyvech trhu a vysokých cenách zemního plynu. Takže úroveň ceny tepla pro letošní rok držíme ve velmi přijatelných mezích oproti extrémním nárůstům cen tepla vyráběného ze zemního plynu. Což kvitují naši koneční odběratelé v celém Karlovarském kraji.

Za tímto účelem jsme asi rok připravovali memorandum o spolupráci s jednotlivými městy, které jsme podepsali v lednu. Vnímám jsem do určité míry negativní reakce veřejnosti, ale v současné době spíš kritici mlčí, protože se ukázalo, že toto řešení bylo ideální a optimální pro celou soustavu centrálního zásobování teplem. Jsme schopni volit palivovou základnu tak, aby byla pro konečného spotřebitele ekonomicky nejvýhodnější. Kdyby došlo k extrémnímu poklesu cen plynu, budeme teplo vyrábět z něj.

**Věříte tomu, že by se mohly vrátit na původní úroveň?**

Nevěřím, že by se vrátily na úroveň reálné první poloviny roku 2021. Ceny se už budou pohybovat na vý-

razně vyšší úrovni. Riziko ale je v pravidelnosti a garanci dodávek. Všichni si asi uvědomujeme, že je to v současnosti velice žhavá otázka. A že je třeba hledat taková koncepční a dlouhodobější řešení, abychom energetiku, ať už v oblasti výroby tepla, nebo výroby elektřiny, budovali na více druhích paliv. Nebyť závislí pouze na zemním plynu, který měl být podle záměru Evropské unie přechodovým palivem, od něhož by se postupně s rozvojem technologií pro obnovitelné zdroje energií upouštělo. V tuto chvíli se ukazuje, že ani Evropa, ani Česká republika není připravena na to, abychom byli schopni veškerý výpadek výroby z plynu nahradit jen z obnovitelných zdrojů.

Přízně jsme si na rovinu, že všechny uhelné společnosti v tuto chvíli jedou na maximum svých těžebních možností. Je to dané tím, že jsme všichni v posledních dvou letech výrazně tlumili těžbu, omezovali technologie, zaměstnance na provozech. A v tuto chvíli si všichni saháme na dno, abychom na stávajících kapacitách byli schopni pokrýt poptávku a potřebu uhlí pro bezpečnou energetiku uspokojit.

**Vidíte v SUAS Group potenciál, díky kterému by mohl být Karlovarský kraj energeticky soběstačný?**

V tomto ohledu má oproti ostatním regionům Karlovarský kraj optimální pozici. Z pohledu výroby elektřiny je náš region přebytkový. Vyrábíme jí víc, než je spotřeba kraje. Právě proto máme vytvořený jeden z důležitých projektů Energy Hub. To znamená energetické propojení soustavy Karlovarského kraje, abychom elektřinu, kterou zde vyrobíme, byli schopni také v regionu využít. A v případech nouze se tak odpojil od ostatních částí.

**Takže energetický stát ve státě?**

Ano. Jsme na to připraveni. Chystáme studie i technická řešení, která jsou, jak se ukazuje, k dispozici. Myslím si, že bychom díky více zdrojům měli být garantem udržitelné a bezpečné energetiky v Karlovarském kraji.